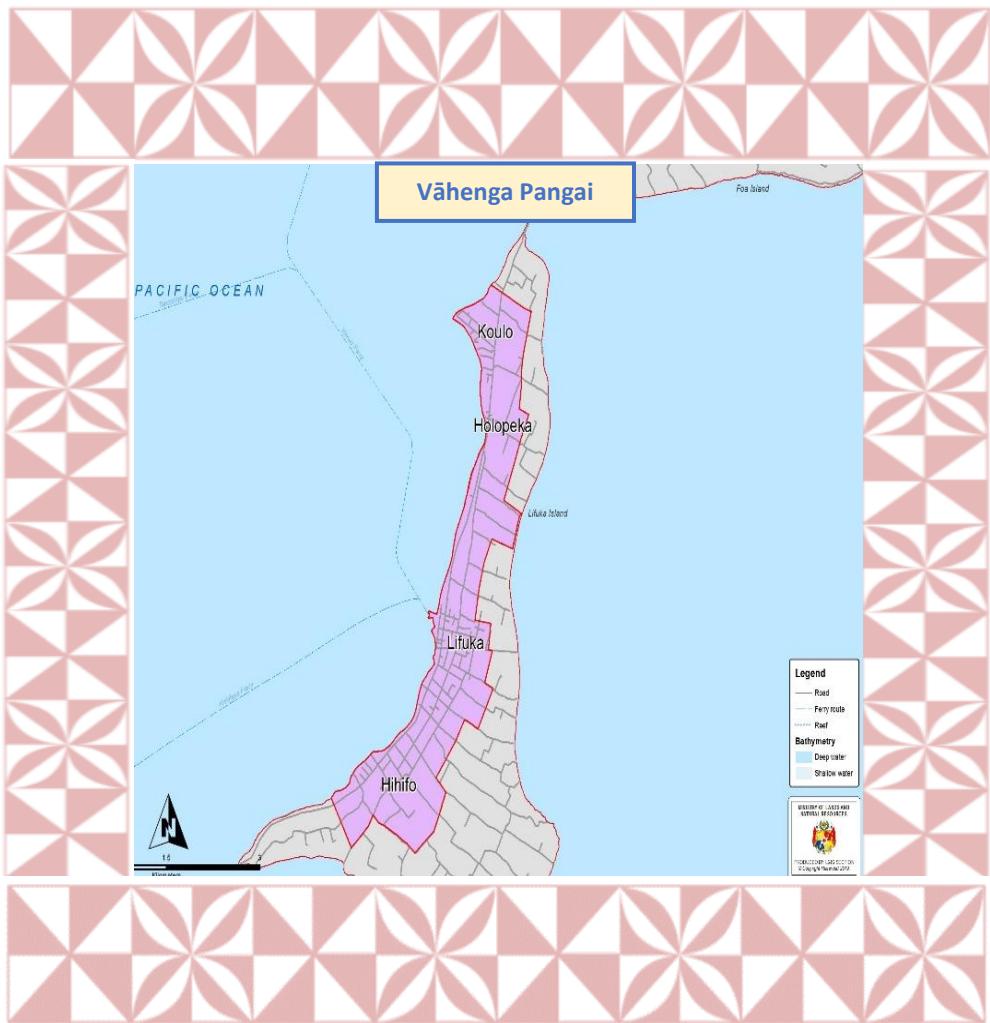

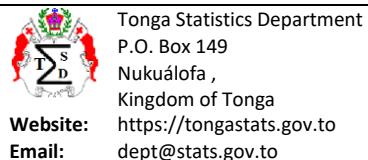

Pule'anga 'o Tonga

FAKAMATALA FAKAKOLO KI HE KOLO KO KOULO

"TUKU ATU 'O E FAKAMATALÁ KI HE TOKO TAHA KOTOA"

Kanotohi

Talateu.....	1
Ko e kakai' mo honau tu'unga fakatemokalafi'	1
Kakai' mo e faingatā'ia'.....	5
To'onga mo'ui 'a e kakai'.....	6
Lesisita fili mo e kaati fakafonua.....	8
Kakai' moe ma'u ngāue.....	8
Ko e ngaahi Fakamatala 'o e 'api'.....	10

Lisi 'o e ngaahi tēpile'.

Tēpile 1: Tokolahi 'o e kakai mo e ápi nofoángá 'i he kolo' ni 2016, 2011, 2006.....	1
Tēpile 2: Tokolahi 'o e kakai' 'i he feitu'u na'e fanau'i ai kinautolu'	2
Tēpile 3: Tokolahi 'o e kakai' 'i he feitu'u na'e fanau'i ai kinautolu'	2
Tēpile 4: Tokolahi 'o e kakai' mo 'enau tui fakalotú/siasi'	2
Tēpile 5: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata mo honau ta'u motu'a'	3
Tēpile 6: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata 'oku nau 'i he ako'	3
Tēpile 7: Tokolahi 'o e kakai fefine' mo e tangatá 'i he ta'u 10 ki 'olunga 'oku malava ke nau ngāue'aki 'a e 'initaneti' mo e feitu'u 'oku ngāue'aki ai'	3
Tēpile 8: Tokolahi 'o e kakai fefine' mo tangata 'i he ta'u 10 ki 'olunga, 'oku nau ngāue'aki 'a e telefoni to'oto'o' ki he 'initaneti'.....	4
Tēpile 9: Tokolahi 'o e kakai tangata mo e fefine 'i he ta'u 2 pe lahi ange 'oku nau faingata'a'ia.....	5
Tēpile 10: Tokolahi 'o e ma'u Kava - Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange.....	6
Tēpile 11: Tokolahi 'o e ma'u Kava mālohi' 'i he ta'u 10 pe lahi ange.....	6
Tēpile 12: Tokolahi 'o e kakai ifi sikaleti' 'i he ta'u 10 pe lahi ange	7
Tēpile 13: Tokolahi ó e kakai ifi tapaka-Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange	7
Tēpile 14: Tokolahi 'o e kakai tangata mo e fefine ne nau lesisita fili'	8
Tēpile 15: Kaati fakafonua 'i he ta'u 15 pe lahi ange.....	8
Tēpile 16: Tokolahi 'o e kakai tangata' mo e fefine' mo honau tefito'i ngāue.....	8
Tēpile 17: Kātoa e ma'u ngāue mo e 'ikai ha ngāue 'i he ta'u 15 ki 'olunga.....	9
Tēpile 18: To'utupu ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue.....	9
Tēpile 19: Tokolahi 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga mo honau lakanga ngāué	9
Tēpile 20: Tefito'i ma'u'anga pa'a'anga 'o e 'api nofo'anga'	10
Tēpile 21: Ko e pa'anga ma'u mai mei tu'a pule'anga mo fakalotofonua ki he ngaahi 'api'.....	10
Tēpile 22: Founga hono ma'u 'o ha kelekele pe 'api nofo'anga.....	10
Tēpile 23: Ko e lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga' mo e naunau 'oku langa'aki 'a e fale'.....	11
Tēpile 24: Ma'u'anga vai inu.....	11
Tēpile 25: Fa'ahinga 'o e falemālōlō mo honau tu'u'anga 'i he 'api nofo'anga'	11
Tēpile 26: Ma'u'anga ivi feime'atokoni 'i he 'api nofo'anga' pea mo hono tu'u'anga'.....	12
Tēpile 27: Lahi 'o e ngaahi 'api 'oku nau ngāue'aki e founga hono faka'auha 'o e veve'	12
Tēpile 28: Ko e ngaahi koloa pe naunau 'i he 'api nofo'anga'	12

Lisi 'o e ngaahi Fakatātā'.

Fakatātā 1: Pésēti 'o e tokolahi 'o e kakai mo 'enau tui fakalotu pe siasi.....	2
Fakatātā 2: Pésēti 'o e founga hono ma'u 'o ha 'api.....	10

Talateu

Ko e fakamatala fakakolo ko 'eni', 'oku faktamu'a ia ke fakafoki atu 'a e koloa mahu'inga ne mou 'omai ma'a e Potungāue' ni, lolotonga 'a hono fakahoko 'a e savea tohi kakai fakamuiumui tahá, 'i he ta'u 2016. Ko e ngaahi fakamatala ne mou vahevahe mai', **ko e koloa mahu'inga mo fisifisimu'a ia ki he Potungāue pea mo e fonua'**. 'Oku tokoni lahi ia ki he ngaahi palani fakamāmani lahí, mo e taumu'a fakalakalaka tu'uloa' (SDG) pea pehē ki he kaveinga langa fakalakalaka fakafonua 'a Tongá (TSDF). Pea 'ikai ko ia pē, ka 'oku tokoni lahi 'a ho'omou ngaahi fakamatala' ki he taha 'o e ngaahi taumu'a 'a e Potungāue Sitetistika 'o Tongá; "**ke ne a'usia ha tu'unga 'oku laulōtahá; pea ke falala'anga mo tonu 'a e ngaahi fakamatala 'oku tuku atu mei he potungaue**". Ko ia, 'e matu'aki tokoni 'aupito 'a e ngaahi fakamatala kuo mou 'omai, 'i he taimi 'oku fiema'u ke fatu mo lalanga ai, 'a e ngaahi tu'utu'uni ngāue 'a e pule'angá mo e fonuá fakalükufua.

FAKAMATALA FAKAKOLO KI HE KOLO KO KOULO

Hingoa 'o e vāhenga':	Pangai
Hingoa 'o e vahefonua'	Ha'apai
Hingoa 'o e vāhenga fili'	Ha'apai 12

Ko e kakai' mo honau tu'unga fakatemokalafi'.

Ko e koloa mahu'inga taha 'o ha fonua, ko hono kakaí; he ko hono 'uhingá, he ko kinautolu 'oku nau langa fakalakalaka faka'ekonōmika 'a e fonuá. Ko ia ai, 'oku tuku atu ai 'a e ngaahi fakamatala' ni fekau'aki mo e tokolahí 'o e kakai' mo honau tu'unga fakatemokalaffí, koe'uhí ke 'ilo mo ma'u tatau ki ai 'a e toko taha kotoa pē 'i he kolo'ni.

Tepile 1: Tokolahí 'o e kakai mo e ápi nofoángá 'i he kolo' ni 2016, 2011, 2006.

1.1: Tokolahí 'o e kakai tangata'mo e fefine'	Tokolahí e kakai		
	2016	2011	2006
Kātoa	206	214	251
Tangata	90	93	120
Fefine	116	121	131
'Avalisi e tokolahí e kakai tangata' ki he kakai fefine 'e toko 100 kotoa pē.	78	77	92
1.2: Ngaahi 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga 'i he 2016		
Kātoa	50		
'Api nofo'anga 'oku nofo'i	38		
'Api nofo'anga 'ikai nofo'i	12		
'Avalisi 'o e tokolahí 'i he 'api nofo'anga	5		

Ko e tokolahí 'o e kakai na'e nofo 'i he kolo' ni 'i he Tohi Kakai 'o e 2016 na'e fe'unga moe toko 206, 'a ia ne holo'aki ia 'a e toko 8 mei he Tohi Kakai 'o e 2011 pea holo'aki 'a e toko 45 mei he Tohi Kakai 'o e 2006.

Pea mei he vaha'a ta'u ko ia ' na'e tokolahí taha pe 'a e kakai fefine' 'i he kakai tangata (Tepile 1.1).

Ko e ngaahi 'api nofo'anga fakakātoa 'e 38 na'e nofo'i pea ko e 'api nofo'anga leva 'e 12 na'e 'ikai nofo'i.

'Oku fakafuofua leva ki he toko 5 'a e tokolahí 'i he 'api nofo'anga (Tepile 1.2).

Tēpile 2: Tokolahi 'o e kakai' 'i he feitu'u na'e fanau'i ai kinautolu'.

Kolo 'o e fa'ē he taimi ne fanau'i ai ha tokotaha	Tokolahi e kakai
Kātoa	206
Koulo	138
Ngaahi kolo kehe 'i Tonga ni	62
Ngaahi fonua muli	6

Ko e tokolahi 'o e kakai ne fānau'i kinautolu 'i Koulo 'a ia ko e toko 138 pea ne toko 62 leva ne fānau'i kinautolu he ngaahi kolo kehe pe 'i Tonga ni. Ne lekooti mai foki 'a e toko 6 ne fānau'i kinautolu he ngaahi fonua muli.

Tēpile 3: Tokolahi 'o e kakai' 'i he feitu'u na'e fanau'i ai kinautolu'.

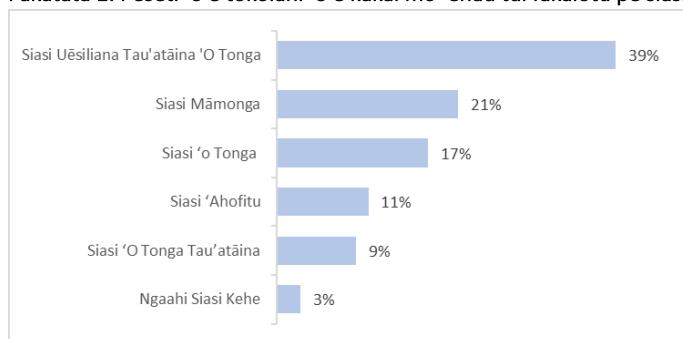
Tu'unga fakamali	Tokolahi e kakai
Kātoa	206
Te'eki Mali	119
Mali	79
Tu'unga fakamali kehe	8

Ko e tokolahi taha ko kinautolu ko ia 'oku te'eki mali 'a ia ko e toko 119 pea hoko hake ki ai ko kinautolu ko ia kuo 'osi mali ko e toko 79. Ko e toenga leva ko e toko 8 ko kinautolu ia 'oku uitou mo 'i he ngaahi tu'unga fakamali kehe.

Tēpile 4: Tokolahi 'o e kakai' mo 'enau tui fakalotú/siasi'.

Lotu/ Siasi	Tokolahi e kakai
Kātoa	206
Siasi Uēsiliana Tau'atāina 'O Tonga	80
Siasi Māmonga	43
Siasi 'o Tonga	36
Siasi 'Ahofitu	22
Siasi 'O Tonga Tau'atāina	19
Ngaahi Siasi Kehe	6

Fakatātā 1: Pēsēti 'o e tokolahi 'o e kakai mo 'enau tui fakalotu pe siasi'.

Ko e tokolahi taha ko kinautolu ko ia 'oku Siasi Uesiliana Tau'ataina 'o Tonga ko e toko 80 pea hoko hake ki ai ko e Siasi Māmonga 'a ia ne toko 43. Pea ko e tokosi'i taha leva ko e Siasi Tonga Tau'atāina pea mo e ngaahi siasi makehe 'a ia ne toko 25 fakakātoa.

Tēpile 5: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata mo honau ta'u motu'a

Tokolahi 'o e kakai' mo honau ta'u motu'a'	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	206	90	116
Si'i hifo he ta'u 1	6	3	3
Ta'u 1 - 4	19	12	7
Ta'u 5 - 9	26	13	13
Ta'u 10 - 14	23	9	14
Ta'u 15 - 19	26	8	18
Ta'u 20 - 24	10	5	5
Ta'u 25 - 29	12	4	8
Ta'u 30 - 34	14	3	11
Ta'u 35 - 39	15	9	6
Ta'u 40 - 44	9	2	7
Ta'u 45 - 49	12	5	7
Ta'u 50 - 54	12	8	4
Ta'u 55 - 59	4	2	2
Ta'u 60 - 64	-	-	-
Ta'u 65 - 69	5	2	3
Ta'u 70 pe lahi ange	13	5	8

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' mo honau ta'u motu'a';oku tokolahi tatau pe ai 'a e kakai 'i he vaha'a ta'u 5-9 mo e ta'u 15-19 ko e toko 26, Ko e ta'u motu'a tokosi'i taha 'oku 'i he ta'u 55-59 'aia koe toko 4. Na'e lōloa tahá pē 'a e mo'ui 'a e kakai fefine' he 'oku nau tokolahi taha pē 'i hono 'ausia 'a e ta'u motu'a 70 pe lahi ange' ko e toko 8.

Tēpile 6: Tokolahi ' o e kakai fefine mo e tangata 'oku nau 'i he ako'.

Fānau ako lolotonga mo honau ta'u motu'a	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	73	28	45
Ta'u 5 - 9	25	13	12
Ta'u 10 - 14	23	9	14
Ta'u 15 - 19	22	4	18
Ta'u 20 - 24	2	2	-
Ta'u 25 - 29	-	-	-
Ta'u 30 - 34	1	-	1
Ta'u 35 pe lahi ange	-	-	-

Ko e tokolahi taha 'o e fānau ko e toko 25 'ia ne tokolahi pe ai e kakai tangata (13) 'i he kakai fefine (12) pea ko kinautolu ia ne nau ta'u 5-9. Ko e tokosi'i taha leva ko e toko 1 mei he vaha'a ta'u 30-34 'oku lolotonga 'i ako.

Tēpile 7: Tokolahi 'o e kakai fefine' mo e tangatá 'i he ta'u 10 ki 'olunga 'oku malava ke nau ngāue'aki 'a e 'initaneti' mo e feitu'u 'oku ngāue'aki ai'.

Malava ngāue'aki 'a e 'initaneti'	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	155	62	93
'Ikai	113	50	63
'Io	42	12	30
Feitu'u 'oku ngāue'aki ai e 'initaneti'			
'Api nofo'anga	33	8	25
Fale 'Initāneti	-	-	-
Me'angau 'Initāneti ta'etotongi	-	-	-
Ngāue'anga	5	3	2
'Apiako	1	-	-
Ngaahi feitu'u kehe	3	1	2

Ko e toko 113 e tokolahi 'o e kakai 'oku 'ikai kenau malava 'o ngāue'aki 'a e 'initāneti'. Ko e toenga' leva koe toko 42 koe kakai ia 'oku malava 'o ngāue'aki 'a e 'Initāneti,' ia koe lahitaha koe ngāue'aki e 'initāneti mei he 'api nofo'anga (33).

Tēpile 8: Tokolahi 'o e kakai fefine' mo tangata' 'i he ta'u 10 ki 'olunga, 'oku nau ngāue'aki 'a e telefoni to'oto'o' ki he 'initāneti'.

Ngāue'aki ha telefoni to'oto'o.	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	155	62	93
'Ikai	81	35	46
'Io	74	27	47
Malava ma'u ha 'initāneti he telefoni to'oto'o'			
'Ikai	29	12	17
'Io	45	15	30
Taumu'a 'o e ngāue'aki e 'initāneti' he telefoni to'oto'o'			
Fakaako	1	-	1
Mītia Fakasōsiale	26	9	17
Faiva Ngaluope	-	-	-
Ngāue mo e Pisinisi	4	2	2
Fetu'utaki	14	4	10
Fakamatala 'o ha koloa	-	-	-
Tanaki Fakamatala	-	-	-
Taumu'a kehe	-	-	-

Na'e toko 74 'a e kakai 'oku nau malava 'o ngāue'aki 'a e 'initāneti ki he ngaahi 'uhinga kehekehe, pea ko e toko 45 'o kinautolu 'oku nau ngāue'aki lahitaha 'a e 'initāneti 'i he telefoni to'oto'o ki he mitia fakasōsiale (26).

Kakai' mo e faingatā'ia'.

Ko e taumu'a fakalakalaka tu'uloá mo e taumu'a fakafonua 'a e fonuá, 'oku fai 'a hono tokangaekina makehe 'a e kakai tu'u lavea ngofuá, 'o hangē ko e kakai 'oku 'i ai ha ngaahi faingata'ia 'i he sió pe vakaí fanongo', 'alú pe lué, manatu', tokangaekina fakataautaha' pea mo e fetu'utaki', koe'uhí ko honau mahu'inga' ke 'oua te nau tuenoa pe ongo'i li'ekina.

Tēpile 9: Tokolahi 'o e kakai tangata mo e fefine 'i he ta'u 2 pe lahi ange 'oku nau faingata'ia.

Kātoa	195	84	111
Sio/Vakai	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingatā'ia he vakai	187	80	107
Faingatā'ia sī'isi'i pē	7	3	4
Faingatā'ia lahi	1	1	-
Po'uli 'a e vakai	-	-	-
Fanongo	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingatā'ia he fanongo	194	83	111
Faingatā'ia sī'isi'i pē	-	-	-
Faingatā'ia lahi	1	1	-
'Ikai ke toe lava 'o fanongo	-	-	-
'Alu/Lue	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingatā'ia he álu/lue	184	80	104
Faingatā'ia sī'isi'i pe	5	2	3
Faingatā'ia lahi	2	-	2
'Ikai lava ke toe 'alu/lue	4	2	2
Manatu	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingatā'ia he manatu	195	84	111
Faingatā'ia sī'isi'i pē	-	-	-
Faingatā'ia lahi	1	1	-
'Ikai ke toe lava 'o manatu	-	-	-
Tokangaekina fakataautaha	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingatā'ia he tokangaekina	193	82	111
Faingatā'ia sī'isi'i pē	-	-	-
Faingatā'ia lahi	-	-	-
'Ikai lava ke ne tokanga'i ia	2	2	-
Fetu'utaki	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingatā'ia he fetu'utaki	193	83	110
Faingatā'ia sī'isi'i pē he fetu'utaki	1	1	-
Faingatā'ia lahi he fetu'utaki	-	-	-
'Ikai lava 'o fetu'utaki	1	-	1

Ko e tokolahi fakakātoa e kakai. Ko e pēseti 'e 96 pe lahi ange 'i he fakakātoa 'o e kakaí, 'oku 'ikai ha faingatā'ia 'i he'enau sio' pe vakai', 'alú' pe lue', manatu', fanongo', fetu'utaki' mo hono tokanga'i pē 'e kinautolu fakafo'ituitui'. Ko e pēseti pē 'e 4 pe sī'i hifo, 'oku nau faingatā'ia lahi pea mo 'ikai pē toe lava ha me'a.

To'onga mo'ui 'a e kakai'.

Tēpile 10: Tokolahi 'o e ma'u Kava - Tonga' i he ta'u 10 pe lahi ange.

Kava - Tonga	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ma'u Kava -Tonga	137	45	92
Ma'u Kava - Tonga	18	17	1
Kulupu fakata'u nima			
Ta'u 10 - 14	-	-	-
Ta'u 15 - 19	1	1	-
Ta'u 20 - 24	-	-	-
Ta'u 25 - 29	-	-	-
Ta'u 30 - 34	1	1	-
Ta'u 35 pe lahi ange	16	15	1
Hokohoko pe tu'o lahi			
Kātoanga makehe	3	3	-
Tu'o taha 'i he uike	8	8	-
Tu'o 2 pe 3 'i he uike	5	5	1
Tu'o 4 ki he 6 'i he uike	2	2	-
'Aho mo e pō kotoa pē	-	-	-

Na'e toko 18 na'a nau ma'u kava tonga' 'i he ta'u 15 pe lahi ange', pea koe tokolahi ai koe kakai tangata 'e toko 17, ne lekooti mai ne 'i ai ha fefine 'e toko 1 ne ma'u kava tonga. Ko e tokolahi taha 'o e ma'u kava tonga' 'i he vaha'a ta'u 35 pe lahi ange', a ia 'oku toki fakahoko tu'o taha pe 'i he uike (8).

Tēpile 11: Tokolahi 'o e ma'u Kava mālohi' i he ta'u 10 pe lahi ange.

Kava mālohi	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ma'u Kava mālohi	152	60	92
Ma'u Kava mālohi	3	2	1
Kulupu fakata'u nima			
Ta'u 10 - 14	-	-	-
Ta'u 15 - 19	-	-	-
Ta'u 20 - 24	-	-	-
Ta'u 25 - 29	-	-	-
Ta'u 30 - 34	-	-	-
Ta'u 35 mo e lahi ange	3	2	1
Hokohoko pe tu'olahī			
Tātaaitaha e inui tu'o 1 ki he 2 he uike	3	2	1
Toki fakahoko pē'l ha me'a 'oku fai tu'o 3-7 'i he uike			
Taimi pe 'e ni'ihi e inu tu'o 8 ki he 14 he uike			
Ma'upe tu'o 15-21 'i he uike			
Hokohoko: tu'o 22 pe lahi ange 'i he uike.	-	-	0

Na'e toko 3 na'a nau ma'u kava mālohi 'i he ta'u 35 pe lahi ange', pea tokolahi taha' ko e kakai tangata 'e toko 2. Na'e lekooti mai na'e kau e fefine 'e toko 1 he ma'u kava mālohi. Ko e tokolahi taha pe 'o kinautolu 'oku nau ma'u kava mālohi ko kinautolu 'i he ta'u 35 pe lahi ange' pea tātaaitaha pe inu tu'o 1 pe ua 'i he uike (3).

Tēpile 12: Tokolahi ‘o e kakai ifi sikaleti’ i he ta'u 10 pe lahi ange

Ifi sikaleti	Kātoa	Tangata	Fefine
‘Ikai ifi sikaleti	143	52	91
Ifi sikaleti	12	10	2
Kulupu fakata'u nima			
Ta'u 10 - 14	-	-	-
Ta'u 15 - 19	1	1	-
Ta'u 20 - 24	-	-	-
Ta'u 25 - 29	-	-	-
Ta'u 30 - 34	2	1	1
Ta'u 35 pe lahi ange	9	8	1
Hokohoko pe tu'olahi			
Si'sisi'i, puha tapaka 'e 1 'i he uike	11	9	2
Toki fakahoko pē 'i he ngaaahi kātoanga 'oku fai, fo'i sikaleti	1	1	-
'e 5 'i he 'aho			
Hokohoko, puha sikaleti 'e 1 'i he 'aho			
Ifi lahi puha sikaleti 'e 1 he 'aho			

Na'e toko 12 na'a nau ifi sikaleti, pea tokolahi taha pe ai 'a e kakai tangata' koe toko 10. Na'e lekooti mai ai 'a e fefine 'e toko 2 'oku na ifi sikaleti. Koe tokolahi taha pe 'o kinautolu 'oku nau ifi sikaleti' i he vaha'a ta'u 35 pe lahi ange pea tokolahi taha pe 'oku nau toki fakahoko pe ifi si'sisi'i pe koe puha tapaka 'e 1 'i he uike (11).

Tēpile 13: Tokolahi ó e kakai ifi tapaka-Tonga' i he ta'u 10 pe lahi ange'.

Ifi tapaka Tonga	Kātoa	Tangata	Fefine
‘Ikai ifi tapaka Tonga	146	54	92
Ifi tapaka Tonga	9	8	1
Kulupu fakata'u e nima			
Ta'u 10 - 14	-	-	-
Ta'u 15 - 19	1	1	-
Ta'u 20 - 24	-	-	-
Ta'u 25 - 29	-	-	-
Ta'u 30 - 34	1	1	-
Ta'u 35 pe lahi ange	7	6	1
Hokohoko pe tu'o lahi			
Si'sisi'i, fo'i tapaka 1-2 'i he 'aho	8	7	1
Toki fakahoko pe 'i ha kātoanga, fo'i tapaka 'e 5 he 'aho.	1	1	-
Hokohoko, fo'i tapaka 'e 10 'i he 'aho	-	-	-
Ifi lahi fo'i tapaka 'e 15 'i he 'aho.	-	-	-

Na'e toko 9 na'a nau ifi tapaka-Tonga', pea tokolahi taha koe kakai tangata 'e toko 8 moe fefine 'e toko 1. Ko e tokolahi taha' ko kinautolu ko ia 'i he vaha'a ta'u 35 pe lahi ange 'oku nau ifi si'sisi'i pe fo'i tapaka 'e 1-2 he 'aho.

Lesisita fili' mo e kaati fakafonua'.

Tēpile 14: Tokolahi 'o e kakai tangata mo e fefine ne nau lesisita fili'.

Lesisita fili	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	103	43	60
Lesisita Fili	94	39	55
'Ikai lesisita fili	9	4	5
'Uhinga na'e 'ikai ke lesisita fili ai			
Kātoa	9	4	5
Folau ki tu'a pule'anga	4	1	3
Na'e puke	-	-	-
Na'e 'ikai ke mahu'inga'ia he fili	2	2	-
'Ikai 'ilo'i e feitu'u fai'anga fili	-	-	-
Ha toe 'uhinga kehe	3	1	2

Ko e tokolahi taha 'o e kakai kuo nau 'osi lesisita fili' koe toko 94 pea koe toko 9 leva na'e 'ikai ke nau lesisita fili 'a ia ko kinautolu ia ne nau folau ki tu'a pule'anga (4) pea mo kinautolu na'e 'ikai mahu'inga'ia he fili.

Tēpile 15: Kaati fakafonua 'i he ta'u 15 ki 'olunga'.

Kaati Fakafonua	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	132	53	79
'Io	95	40	55
'Ikai	37	13	24

Ko e tokolahi taha 'koe toko 95 ku 'osi 'i ai 'enau kaati fakafonua, pea koe toko 37 leva ko kinautolu ia ne 'ikai ke 'i ai ha 'anau kaati fakafonua'.

Kakai' moe ma'u ngāue'.

Tēpile 16: Tokolahi 'o e kakai tangata' mo e fefine' mo honau tefito'i ngāue'.

Tefito'i ngāue'	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	132	53	79
Pule ngāue	3	3	-
Ngāue taautaha	-	-	-
Ngāue ma'u vāhenga 'i he pule'anga	20	10	10
Ngāue ma'u vāhenga 'i he ngāue'anga tautaha	19	12	7
Ngāohi koloa ke faka'aonga'i fakafo'ituitui	1	1	-
Ngāue ki he fāmili ta'e ma'u vāhenga	2	2	-
Ngāue faka'api ta'etotongi ma'a'e fāmili	10	1	9
Ngāue 'ikai fakakouna	-	-	-
Tokotaha ako taimi kakato	2	-	2
Tokotaha ako 'ikai taimi kakato	19	4	15
Ngāue faka'api	41	14	27
Mālōlō mei he ngāue'anga' pe toulekeleka	15	6	9
'Ikai ma'u ngāue	-	-	-
Faingata a'la fakaesino pe faka'atamai	-	-	-

Ko e tefito'i ngāue 'oku tokolahi taha' ko e ngāue ke ma'u ha pa'anga 'a ia ne toko 41 pea koe tefito'i ngāue tokosi'i taha leva koe ngaohi koloa ke faka'aonga'i fakafo'ituitui (1).

Tēpile 17: Kātoa e ma'u ngāue mo e 'ikai ha ngāue 'i he ta'u 15 ki 'olunga.

Kakai ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue	Kātoa	Tangata	Fefine
Tokolahi ma'u ngāue	55	29	26
'I kai ma'u ngāue	13	7	6
Peseti 'o e 'ikai ma'u ngāue	19.1	19.4	18.8

Ko e toko 55 fakakātoa 'a e kau ma'u ngāue 'i he ta'u 15 pe lahi ange', a ia koe toko 29 ai e kakai tangata 'oku ma'u ngāue kae toko 26 'a e kakai fefine', pea koe toko 13 leva 'oku 'ikai ma'u ngāue 'a ia ne tokolahi pe ai ko e kakai tangata.

Tēpile 18: To'utupu ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue.

To'utupu ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue	Kātoa	Tangata	Fefine
Tokolahi 'o e to'utupu ma'u ngāue	9	7	2
Tokolahi 'o e to'utupu 'ikai ma'u ngāue	6	2	4
Peseti óku 'ikai ma'u ngāue	40.0	22.2	66.7

Ko e fanau to'utupu fakakātoa 'e 9 'oku nau ma'u ngāue 'a ia ne tokolahi taha pe ai e kakai tangata' koe toko 7 'i he kakai fefine ko e toko 2. Ko e toko 6 leva 'oku 'ikai ma'u ngāue 'a ia ne tokolahi pe ai e kakai tangata.

Tēpile 19: Tokolahi 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga mo honau lakanga ngāué.

Lakanga ngāue	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	55	29	26
Tokotaha Pule Ngāue	11	9	2
Tokotaha Ngāue fakapalōfesinale	16	6	10
Tokotaha ngāue fakatekinikale	5	4	1
Ngāue fakakalake	-	-	-
Ngāue fefakatau'aki	7	1	6
Tokotaha ngāue 'i he ngoué mo e toutaí	1	1	-
Ngāue fakamea'a	3	3	-
Ngāue fakamisini	6	1	5
Ngaahi ngāue kehekehe	6	4	2
Taumalu'i 'a 'Ene 'Afio	-	-	-

Koe tokolahi taha 'o e kakai tangata 'oku nau Pule ngāue (9) kae tokolahi taha pe kakai fefine ia 'i he ngāue fakapalōfesinale (10).

Ko e ngaahi Fakamatala 'o e 'api'.

Ko e ngaahi fakamatala ko 'eni 'oku fekau'aki ia mo e tu'unga e nofo 'a e kakai' 'i honau ngaahi 'api nofo'anga' 'i he kolō.

Tēpile 20: Tefito'i ma'u'anga pa'anga 'o e 'api nofo'anga'.

Tefito'i ma'u'anga pa'anga 'o e 'api nofo'anga'. Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'.

Kātoa	38
Ma'u vāhenga pau	26
Ma'u'anga pa'anga mei he pisinisi tautaha	-
Ma'u'anga pa'anga mei he fakatau atu ha koloa	4
Ma'u'anga pa'anga mei he 'api 'oku lisi atu	-
Ma'u'anga pa'anga mei he fale nofo totongi	-
Ma'u'anga pa'anga mei tu'a pule'anga mo fakalotofonua	7
Ma'u'anga pa'anga malolo mei he ngau'e'anga	-
'ikai ha ma'u'anga pa'anga	1
Ngaahi ma'u'anga pa'anga makehe	-

Koe tokolahi taha 'o e ngaahi 'api nofo'anga' ko e 'api 'e 26 ko 'enau tefito'i ma'u'anga pa'anga' ko e ma'u vāhenga pau pea koe si'si'i taha' leva ko kinautolu ko ia 'oku 'ikai ma'u ha ma'u'anga pa'anga (1).

Tēpile 21: Ko e pa'anga ma'u mai mei tu'a pule'anga mo fakalotofonua ki he ngaahi 'api'.

Pa'anga ma'u mai mei tu'a pule'anga mo fakalotofonua Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'

Kātoa	38
'ikai ha pa'anga ma'u mai	1
Ma'u 'e e pa'anga ne foaki mai	37

Feitu'u ne foaki mei ai e pa'anga

Foaki mei tu'a pule'anga	1
Foaki mei tu'a pule'anga mo e fakalotofonua	36
Foaki fakalotofonua pē	-

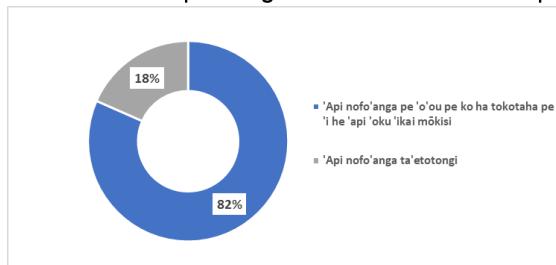
Ko e lahi taha ko e ngaahi 'api nofo'anga 'oku nau ma'u 'a e pa'anga 'ofa mai 'a ia ko e api 'e 37 pea ko e lahitaha koe foaki fakalotofonua mo e 'omai mei tu'apule'anga (36).

Tēpile 22: Founa hono ma'u 'o ha kelekele pe 'api nofo'anga'.

Founa hono ma'u 'o ha 'api nofo'anga Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'.

Kātoa	38
'Api nofo'anga pe 'o'ou pe ko ha tokotaha 'i he 'api 'oku mōkisi.	-
'Api nofo'anga pe 'o'ou pe ko ha tokotaha pe 'i he 'api 'oku 'ikai mōkisi	31
'Api nofo totongi	-
'Api nofo'anga ta'etotongi	7

Fakatātā 2: Pēseti pe Founa hono ma'u 'o ha kelekele pe 'api nofo'anga'.

- 'Api nofo'anga pe 'o'ou pe ko ha tokotaha pe 'i he 'api 'oku 'ikai mōkisi
- 'Api nofo'anga ta'etotongi

Ko e lahi taha'ko e ngaahi 'api nofo'anga ko e 'api 'e 31(82%), ko e 'api nofo'anga pe 'o'ou pe ko ha tokotaha pe 'i he 'api 'oku 'ikai mōkisi.

Tēpile 23: Ko e lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga' mo e naunau 'oku langa'aki 'a e fale'.

Ngaahi naunau langa fale'	Faliki	'Ato	Holisi
Kātoa	38	38	38
Papa pe palaiuti	14	3	26
Kapa pe 'alaminiume	-	35	4
Piliki pe sima	23	-	8
Ngaahi naunau tukufakafonua	1	-	-
Ngaahi naunau kehe	-	-	-

Ko e ngaahi naunau angamaheni 'oku tau ngāue'aki ki he langa fale koe sima pe piliki kihe faliki 'o e fale (23) kapa ki he 'ato (35) pea pehe foki ki he papa pe palaiuti ki he holisi 'o e fale (26).

Tēpile 24: Ma'u'anga vai inu.

Vai Inu	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	38
Vai Tupu	9
Vai Sima	22
Vai Sima pe tangike mei he kaungā'api' pe fakakolo	7
Hina Vai	-
Vai haka	-

Ko e lahi taha 'a e ngaahi 'api nofo'anga' ko e 'api 'e 22 'oku nau inu pe mei he vai sima pe 'i honau ngaahi 'api'.

Tēpile 25: Fa'ahinga 'o e falemālōlō mo honau tu'u'anga 'i he 'api nofo'anga'.

Falemālōlō he 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'
Kātoa	38
Falemālōlō pālangi	27
Falemālōlō lingi	1
Falemālōlō ponu	10
Falemālōlō makehe	-
Tu'u'anga 'o e falemālōlō he 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'
Kātoa	38
'I loto 'i he 'api nofo'anga'	17
'I he loto 'api	21
Feitu'u kehe	-

Ko e lahi taha 'o e ngaahi 'api nofo'anga', ko e 'api 'e 27 na'a nau ngāue'aki 'a e falemālōlō pālangi pea 'oku tu'u pe 'i he loto 'api'.

Tēpile 26: Ma'u'anga ivi feime'atokoni 'i he 'api nofo'anga' pea mo hono tu'u'anga'.

Sitou	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	38
Ngāue'aki e sitou	31
'Ikai ngāue'aki e sitou	7
Ma'u'anga ivi ki he feime'atokoni	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	38
'Uhila	1
Kasa	18
Kalasini	-
Fefie, pulu, nge'esи niu tafu afi	19
Ma'u'anga ivi mei natula	-
Ma'u'anga ivi makehe	-
Tu'u'anga 'o e feitu'u feime'atokoni	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	38
Peito 'i he fale nofo'anga	24
'Ikai ha loki kai pe peito 'i he fale nofo'anga	2
Feime'atokoni 'i tu'a	9
Peito feime'atokoni 'i tu'a	3
Tu'u'anga makehe	-

Ko e lahi taha 'o e ngaahi 'api nofo'anga' 'oku 'i ai 'enau sitou (31), pea 'oku ngāue'aki lahi taha 'a e fefie pe pulu ki he tafu afi (19) pea ko e ngaahi 'api nofo'anga fakakatoa 'e 24 'oku 'i ai pe peito 'i he fale nofo'anga.

Tēpile 27: Lahi 'o e ngaahi 'api 'oku nau ngāue'aki e founa hono faka'auha 'o e veve'.

Founa hono faka'auha 'o e veve'	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	38
Fetuku veve 'a e pule'anga'	2
Fetuku veve fakafo'ituitui	-
Tutu e vevé	36
Fakapopo	-
Tanu e vevé 'i he loto 'api' / vao	-

Ko e lahi taha 'o e ngaahi 'api nofo'anga', koe 'api 'e 36 'oku nau ngāue'aki 'a e tutu e veve' ko e founa ia ki hono faka'auha 'enau veve', pea ko e tokosi'i taha leva koo e ngaahi 'api 'oku nau ngāue'aki 'a e fetuku veve 'a e pule'anga (2).

Tēpile 28: Ko e ngaahi koloa pe naunau ‘i he ‘api nofo’anga’.

Koloa pe naunau he ‘api nofo’anga	Lahi ‘o e ngaahi ‘api nofo’anga’.	Pēseti ‘o e ngaahi ‘api nofo’anga
Kātoa	38	100
Telefoni to’oto’o	20	53
sitou	19	50
Misini fō	17	45
Televizone	12	32
‘aisi fakamokomoko	11	29
Misini dvd	10	26
‘aisi fakapoloka	9	24
pasikala	9	24
ka	8	21
Komipiuta to’oto’o	8	21
veeni	6	16
Misini tuitui	5	13
vaka	3	8
loli	2	5
paiki	1	3

Tokolahi taha ‘o e ngaahi ‘api nofo’anga’ ‘oku ‘i ai ‘enau telefoni to’oto’o moe sitou, pea ‘oku tokosi’i pe ngaahi ‘api ‘oku ‘i ai ‘enau loli mo e paiki ‘i he kolo ni.